

[Lone Dybkjær]

Jeg sad tilbage med en underlig fornemmelse, da jeg havde læst det. Et lille, fredeligt landbrugsland, godt nok 10 gange så stort som Danmark, men hvor det stærkeste udtryk for det, som i virkeligheden adskilte Afghanistan fra andre lande, var, at det var et vildt bjergland. At der havde været kolonikrige, stormagtsintervention, militærkup, nå ja, det er man jo så vant til. Sådan har det været og sådan er det fortsat overalt i verden.

Det er det, der får Doris Lessing til i anledning af udgivelsen af hendes bog »Vores ord forsvinder med vinden« at spørge, om vi begynder at blive lidelsestrætte. Magter vi ikke at rumme alle de mennesker, der lider nød, hvad enten det er af sult, krig, naturkatastrofer eller andet? Denne lidelsestræthed er måske den alvorligste sygdom i den rige verden, og den må vi se af al magt at bekæmpe.

Derfor må vi i forbindelse med Afghanistan heller ikke glemme den 27. december 1979, da Sovjets tropper gik over grænserne og luftbårne styrker blev landsat i Kabul. Her bekæmpede de al modstand, tilsidesatte alle menneskerettigheder, øvede vold og hærværk, afbrændte afgrøder, ødelagde infrastrukturen, begik alle tænkelige overgreb mod uskyldige mennesker, anvendte herunder også noget af det mest modbydelige, nemlig legetøjsbomber over for børn. Der er ingen undskyldninger for den slags handlinger, der ikke blot varede én dag eller to dage, men har været ved, og som bevirker, at man i den sidste Afghanistandebat, vi havde i Folketinget, i begyndelsen af det, vi oven i købet kaldte fredsåret 1986, med rette kunne tale om, at det, der foregik, var folkemord.

I dag er situationen, som udenrigsministeren også siger det, i virkeligheden grundlæggende den samme. Der er stadig sovjetiske styrker i Afghanistan, der er stadig flere afghanere, der er i landflygtighed, og der udøves stadig overgreb over for den afghanske civilbefolkning. Afghanistan er under fremmed besættelse og har ingen selvbestemmelsesret. Som FN's særlige rapportør udtrykker det: Selv om der er sket nogle forbedringer i forhold til tidligere rapporter, er der stadig alvorlige brud på menneskerettighederne.

Netop på denne baggrund, eller man kan måske næsten sige på trods af denne baggrund, vil jeg godt takke udenrigsministeren for hans tale i dag, fordi den ikke underkendte proble-

merne, men nøgternt redegjorde for situationen og alligevel lader håbet om en afslutning af besættelsen farve valget af ord og tonefald.

Lige nu kan vi nemlig kun holde vejret og bede til, at der ikke sker noget et eller andet sted, der gør, at Sovjet opgiver, således at ordene aldrig bliver fulgt op af handling. Lige nu må Danmark i alle internationale sammenhænge arbejde for, at de ord og planer, der er blevet udtrykt, kan føres ud i livet. Om Sovjets tilbagetrækning af tropper så hurtigt, som det kan lade sig gøre, er jeg enig med dem, der har sagt, at 10 måneder er lang tid. Kan FN og Danmark bidrage til ophør af våbenforsyninger til modstandsbevægelsen, hvad der er den første nødvendige forudsætning for, at processen kan forløbe, mener jeg vi bør gøre det.

Jeg er også enig med udenrigsministeren og de ordførere, der har sagt, at skal der komme en varig løsning i området – ikke at jeg tror, det bliver en freds- og konfliktfri zone de første mange år, om nogen sinde – er det, sådan som også De Tolv har givet udtryk for, nødvendigt at få en overgangsregering, der kan bane vejen for en lovligt valgt regering, således at de mere end 3 millioner afghanere, der befinder sig i Pakistan, de 2 millioner, der befinder sig andre steder, og de, der er hjemløse i Afghanistan, kan begynde at se en mulighed for at vende hjem og om ikke andet så skabe perspektivet for en menneskeværdig tilværelse for deres børn og børnebørn.

Udenrigsministeren siger i den forbindelse, at her er en storstilet humanitær indsats nødvendig, en humanitær hjælpeaktion, og at FN-systemet allerede nu må begynde at forberede sig på at løse denne store opgave. Jeg vil derfor gerne spørge udenrigsministeren, hvad der sker, og hvad Danmark kan gøre i denne sammenhæng. Hvor kan vi være med til at sætte processen i gang? Hvilke initiativer kan vi tage eller opfordre andre til at tage? Hvordan kan vi få tingene til at rulle?

Jeg spørger, fordi jeg ikke umiddelbart har hørt om, at der er alvorlige initiativer i gang, og fordi det er så vigtigt, at der parallelt med en tilbagetrækning iværksættes en plan for den storstilede humanitære indsats, der er nødvendig, hvis dette overhovedet skal lykkes på noget tidspunkt.

Til slut blot et par enkelte ord om begrundelsen for Sovjet. Ministeren beskæftiger sig i sit